

**משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי
הפיקוח על תכניות לימודים ייחודיות**

שם ביה"ס/המוסד: גימנסיה גן נחום

שם התכנית הייחודית: דגש תמחיר

תחום הדעת: מינהל עסקים

מספר יחידות הלימוד: 2

סמל מוסד: 440875

גימנסיה גן-נחום
קריית החינוך השש שנתית "גימנסיה גן נחום"
ראשון לציון

תכנית לימודים ייחודית

מנהל עסקים בדגש תמחיר

כותבי התכנית: גרוס בלה

ייעוץ מקצועי: רו"ח בליסה וויליאם

תכן עניינים:

1. מבוא.....עמ' 3
2. התפיסה הרעיונית.....עמ' 5
3. תכנית לימודים.....עמ' 13
4. מושגים מרכזיים בתכנית הלימודים.....עמ' 20
5. דרכי הוראה.....עמ' 26
6. דרכי הערכה סופיות.....עמ' 29

גימנסיה גן נחום

מנהל עסקים – תכנית לימודים ייחודית

מבוא

גימנסיה גן נחום בראש"צ מפעילה, זו השנה השלישית, את ת"ל במנע"ס. המגמה פועלת בהצלחה רבה. המחזור הראשון של בוגרי במגמה סיים את לימודיו בשנת הלימודים תשס"ד והבוגרים הביעו שביעות רצון גבוהה, עניין, התמדה בלימודים (0% פרישה) והישגים גבוהים הן במקצועות המגמה והן במקצועות החובה. (30% מהתלמידים בעלי ממוצע של 90 ומעלה במחצית הראשונה בשנה"ל תשס"ד)

מקצוע מנהל עסקים בשילוב עם מקצוע הכלכלה הוא דיסציפלינה דינמית ומתפתחת. הוא פלורליסטי ולא מונוליטי ולכן הוא כולל מגוון גישות ותיאוריות. זהו אחד המקצועות האקטואליים ביותר הנלמד במסגרת ביה"ס ובמסגרת האקדמיה ופותח בפני בוגריו מגוון אופציות להמשך לימודים אקדמיים, בחירת משלח יד ותעסוקה.

בשנים האחרונות נוצרו מס' שינויים שהצריכו חשיבה מחודשת ורה- ארגון של ביה"ס והשפיעו גם על לימודי המגמות :

1. הרישום לבתי הספר התיכוניים בראש"צ הינו רישום על בסיס אזורי. במשך שנים ניזון ביה"ס משתי חטיבות ביניים גדולות, אשר אפשרו הקמת ביה"ס תלת שנתי אשר בכל שכבה כ 11-12 כיתות המונות 35-41 תלמידים בכל כיתה. עקב הזדקנות האוכלוסייה באזור הרישום לביה"ס נסגרה אחת מחטיבות הביניים מהן ניזון ביה"ס.
 2. ביי"ס תיכון נוסף הוקם בקרבת מקום לביה"ס. (תיכון "רביבים")
 3. למגמת מדעי החברה שכללה אופציה אחת בלבד : כלכלה סוציולוגיה, התווסף מקצוע חדש- פסיכולוגיה ובפני הלומדים נוצרו שתי אלטרנטיבות לבחירה : כלכלה- פסיכולוגיה או פסיכולוגיה סוציולוגיה.
- שינויים אילו גרמו למס' בעיות מרכזיות :
1. ביה"ס הצטמצם בצורה משמעותית.
 2. נוצרה תחרות עזה בין ארבעה- חמישה בתי ספר תיכוניים הקרובים זה לזה.
 3. נוצרה תחרות בין מגמות שונות בביה"ס.

בעיות אילו גרמו לירידת הביקוש למגמת כלכלה- פסיכולוגיה בצורה משמעותית, ונוצר חשש כי מגמת כלכלה- פסיכולוגיה תאלץ להסגר. בנוסף לכך, נוצר צורך של ביה"ס להציע לתלמידים פוטנציאלים, הן מאזור הרישום של ביה"ס והן מחוץ לאזור הרישום של ביה"ס, מגמה ייחודית, חדשנית המעוררת סקרנות ועניין, ומהווה כלי שיווקי לביה"ס ומוקד משיכה לתלמידים חדשים.

הקמת מגמה מנהל עסקים הולמת את מטרת ביה"ס להתרחב ולגדול תוך כדי פיתוח מגמות העונות על הצרכים הייחודיים של שוק המטרה(תלמידים פוטנציאלים המבקשים ללמוד במגמה המספקת עניין, חדשנות, אקטואליה ומגוון אופציות להמשך לימודים אקדמיים, בחירת משלח יד ותעסוקה), מבנה ביה"ס והכוחות הפועלים בו.

גימנסיה "גן נחום" דוגלת בשיתוף פעולה בין מורים המשתמשים בתכנית הלימודים כבסיס שיש לפתחו, בצורה יצירתית, פיתוח נוסף כדי להפכו למצבי הוראה ולמידה בכיתה, תוך כדי ביטוי מקסימאלי של אישיותם, כישוריהם, ידיעותיהם, נטיותיהם ומאפייני התלמידים. דגש נוסף ניתן לשילוב תכניות לימודים מדיסציפלינות שונות על מנת לפתח מגוון גדול של כישורים ויכולות חשיבה שונות ללומד, תוך כדי שימוש בטכנולוגיות מתקדמות ובזיקה רחבה לעולם האינטנסיבי בו אנו חיים.

מכאן שצרכים אילו הביאו אותנו לפתח תכנית לימודים ייחודית הכוללת שני הדגשים : הראשון : גימנסיה גן נחום מציעה לכל תלמידי העיר מגמה ייחודית (מגמה ייחודית מאפשרת רישום מכל רחבי העיר, לא רק מאזור הרישום לביה"ס), תלת שנתית (כיתה י'-י"ב), בה ילמדו הלומדים תכנים מדיסציפלינות שונות : כלכלה, מנהל עסקים, חשבונאות ומיומנויות מחשב כגון חשבשבת, EXCEL, POWERPOINT, ועוד.

בדרך זו מאפשרת המגמה לבוגריה : תעודת בגרות מלאה, תעודת בגרות טכנולוגית (מגמת חשבונאות הינה מגמה טכנולוגית), תעודת סוג 2 בהנהלת חשבונות מטעם משרד העבודה ואפשרות להמשך לימודים ליג' חשבונאי בכיר מדופלם מטעם לשכת רואי החשבון.

כך, עונה מגמה זו על הצרכים הפרגמטיים של תלמידים רבים המבקשים לסיים את ביה"ס התיכון כשבידם תעודת בגרות ותעודה מקצועית המאפשרת להם לשרת בשרות הצבאי במקצוע בו בחרו, לרכוש ידע וניסיון ולהשתלב, לאחר השרות בצה"ל, בשוק העבודה, במקביל להמשך לימודיהם האקדמיים.

השני : תכנית הלימודים במנהל עסקים עברה שינוי, בעיקר על מנת ליצור קשר ורצף הגיוני למגמת חשבונאות וכעת היא שמה דגש על נושא מהפכת המידע והשפעתה על אופי ניהול הארגון והשינויים במשאבי האנוש הנדרשים בארגון ובנושא התמחר. (ראה הרחבה בעמ' 6) לדעתנו, שני הדגשים אלו יאפשרו לתלמידינו לפתח חשיבה ניהולית, לרכוש כלים ויכולות פרגמטיים ולשפר את מיומנויותיהם בצורה משמעותית ומעשית כאחד.

התפיסה הרעיונית (רציונל)

שנות האלפיים מאופיינות בשינויים יסודיים בחברה ובכלכלה. לשינויים אילו יש השפעה ניכרת על סיכוייו של הפרט להצליח. ככל שגדלה המורכבות כך גדל הצורך בפיתוח של מיומנויות אנליטיות ושל אוריינות טכנולוגית.

מנהל עסקים הוא מקצוע השואב מתחומי דעת שונים ותורם למקצועות אחרים. ניתן לעצב אותו כמקצוע ציר לארגון אינטגרטיבי של מקצועות לימוד מתחום החשבונאות ומדעי החברה. מנהל עסקים בהדגשת מהפכת המידע, משאבי אנוש ותמחיר, בשילוב לימודי חשבונאות ומיומנויות מחשב משקף את הקשרים ואת ההשפעות ההדדיות הקיימים בין המדע לבין הטכנולוגיה בחברה המודרנית. הוראת המקצוע לפי גישה בין תחומית זו, תחשוף בפני התלמידים תכנים, שחלקם נלמדו עד כה בצורה מבודדת, ותציג את ההקשרים הלוגיים, בהדגשת השילוב ביניהם.

צוות המורים בבית ספרנו מעוניין להפוך את השיעורים במנהל עסקים בשילוב חשבונאות ומיומנויות המחשב למשמעותיים ללומדים, לקרב את הלומדים לנושאים אקטואליים ולהניע אותם להשתלב בצורה פעילה ונכונה בעולם הכלכלי והעסקי. מטרות אלה נראות לנו חשובות ביותר הן מבחינה לימודית והן מבחינה חינוכית.

צוות ביה"ס מאמין כי התייחסות רחבה, רב תחומית ובין תחומית, בהוראת מקצועות אלה מעמידה את הלומד במרכז, יוצרת תחושה של עניין, מעודדת סקרנות והופכת את הלימודים במגמה רלוונטיים ללומדים.

התלמיד וצרכיו

ביה"ס התיכון ע"ש גן נחום הוא ביה"ס מקיף שש שנתי המונה כ-1,300 תלמידים.

ביה"ס מציע ללומדים מגוון מגמות כגון: אמנויות העיצוב, הנדסת תוכנה, ספורט, ביולוגיה, כימיה, פסיקה, מדעי החברה, שפות, חשבונאות ועוד.

ביה"ס מוגדר, על פי משרד המדענית הראשית כבעל מדד טיפוח בין 2 ל 3 (מדד טיפוח גבוה, המלמד על אוכלוסיה סוציו אקונומית מבוססת)

תלמידי ביה"ס שייכים ברובם למשפחות מהמעמד הבינוני, רובם שכירים וחלקם בעלי מקצועות חופשיים ו/או בעלי עסקים קטנים ובינוניים.

תנאי הקבלה למגמה הם: ציון מינימאלי של 75 בהקבצה א' באנגלית ובמתמטיקה (על פי דיווח של חטי"ב) וממוצע 80 לפחות בשאר מקצועות הלימוד כלומר על בסיס נתונים אלו, מדובר בתלמידים בעלי פרופיל גבוה מהממוצע המיועדים ל 4 יח' ל מתמטיקה ו 4-5 יח' ל אנגלית. תלמידים בעלי פרופיל זה יכולים להתקבל לכל אחת מהמגמות המדעיות בביה"ס.

מתוך ניתוח נתוני התלמידים בשכבת י' – תשס"ד עולים הנתונים הבאים:

ממוצע התעודה- 80.

הציונים במתמטיקה מתאימים לקבוצת לימוד 4 יח' ל.

(75-80 הקבצה א-1)

(90 הקבצה א-2)

הציונים באנגלית מתאימים לקבוצות לימוד 4-5 יח' ל.

(75-80 הקבצה א-1)

(85-90 הקבצה א-2)

תנאי קבלה אלו עוצבו, על בסיס הפקת לקחים במשך שלוש השנים בהן פועלת המגמה במסגרת ביה"ס.

לדעתנו אלו הנתונים האופטימליים לפרופיל הלימודי של התלמידים, העשוי להכשירם להתמודד עם תכני הלימוד במסלול הנדון.

תלמידי המגמה ילמדו בכיתה י' את מקצועות החובה ובנוסף: כלכלה, חשבונאות, מדע וטכנולוגיה ומבוא למנהל עסקים בדגש על מהפכת המידע והשפעתה על ניהול הארגון ומשאבי האנוש בארגון.

על בסיס שיחות עם היועצות וההנהלה בחטיבות הביניים ועם התלמידים והוריהם בימים הפתוחים אותם מקיים ביה"ס מידי שנה ולאור מספר הנרשמים לביה"ס ולמגמות השונות אותם ביה"ס מציע, הסתבר כי:

1. בימינו התלמיד פרגמאטי ודורש מהמערכת הבית ספרית שתציע לו עניין, אקטואליה וכלים יישומיים שיפתחו את כישוריו בצורה פרגמאטית הן כלומד ממשיך באקדמיה והן כאדם המנסה להשתלב, מאוחר יותר, בשוק העבודה.

2. תלמידים רבים בעלי ממוצע ציונים גבוה בחטיבות הביניים, נרשמו עד כה למסלולים המדעיים שביה"ס מציע למרות העובדה כי מקצועות אלו לא תמיד עניינו את הלומדים (פיסיקה, כימיה, ביולוגיה וכו'). חלק מתלמידים אלו הביע את רצונו ללמוד במגמה טובה ויוקרתית, המציעה לו מקצועות שאינם "מדעיים".
3. התארים במנהל עסקים, כלכלה, ראיית חשבון וכו' זכו לפריחה בשנים האחרונות והראיות לכך הן הביקוש הגבוה להרשמה לתארים אילו במוסדות להשכלה גבוהה והמספר הרב של המכללות והאוניברסיטאות המציעות מסלולים אילו לסטודנטים. במפגשים שנערכו בין מנהלת גימנסיה גן נחום לבין תלמידי חטיבות הביניים הביעו תלמידים רבים את רצונם ללמוד מקצועות אילו גם במסגרת התיכון.
4. אוכלוסיית התלמידים הטרוגנית, חלקם בעלי יכולות ומוטיבציה גבוהות וחלקם בעלי יכולות ומוטיבציה נמוכות יותר. מטבע הדברים הישגיהם הלימודיים של הלומדים אינו אחיד, הפער בהישגיים עלול ליצור תחושות של כישלון, חוסר מוטיבציה, דימוי עצמי נמוך ועוד.
- לדעתנו, מגמה זו המציעה שני מסלולים של 5 יח"ל לבחירת הלומדים, עונה על הצורך של הלומד להצליח בהתאם ליכולותיו, כישוריו הייחודיים והתחומים בהם הוא מוצא עניין. השאיפה היא כי כל הבוגרים יסיימו את לימודיהם הן עם 5 יח"ל מנהל עסקים והן עם 5 יח"ל חשבונאות, תעודת בגרות מלאה, תעודה טכנולוגית ותעודה סוג 2 בהנהלת חשבונות.
- יחד עם זאת, המגמה מאפשרת לתלמידים המתקשים לעמוד בעומס המטלות לפרוש מאחד המקצועות המוגברים (מנהל עסקים או חשבונאות) מבלי לפגוע בסיכויי ההצלחה.
5. השינויים התכופים בסביבה בה אנו חיים עלולה ליצור תחושות של ניכור ובלבול, במיוחד בגיל ההתבגרות. לדעתנו, השילוב הדיסציפלינרי והאקטואליה בתכנים הלימודיים עשויים לסייע בטיפול אמונת הלומד בעצמו, לאפשר לתלמידים לתפקד בתנאי ההווה ובעתיד מבלי להרגיש אבודים או מנוכרים ולעודד פיתוח הדימוי העצמי החיובי אצל הלומד.

המורה ותפקידיו

צוות המורים בגימנסיה גן נחום הוא צוות ותיק ומיומן. את מקצועות הכלכלה ומנהל עסקים מלמדת הגב' בלה גרוס רכזת מגמת מנהל עסקים ואחראית על פעילויות העשרה במגמה.

בלה גרוס בעלת וותק של 27 שנים בהוראה, בוגרת תואר ראשון בכלכלה וסוציולוגיה מאוניברסיטת תל אביב ובעלת תעודת הוראה ורישיון הוראה קבוע מטעם האוניברסיטה הפתוחה.

הגב' בלה גרוס השתלמה במגוון נושאים ביניהם נושאים ייחודיים בתכנית לימודים חדשה בכלכלה, שיווק, מימון, לימודי תעודה מטעם המרכז לניהול עסקי – שיווקי של המכון לפירון העבודה והיצור בפרסום, שיווק ויחסי ציבור, פסיכולוגיה בחינוך, תורת החינוך, קדום ושילוב ילדים בעלי לקויות למידה, תכנון, פיתוח ויישום תכניות לימודים, הכרת המחשב, גיליון אלקטרוני, אקסל, POWERPOINT, מיומנויות שימוש באינטרנט ועוד.

טרם עבודתה בגימנסיה גן נחום, במשך שלוש שנים, עבדה הגב' בלה גרוס כעוזרת מחקר לדר"אבי גוטליב ראש החוג לסוציולוגיה באוניברסיטת תל אביב ולפני כן עבדה כפקידת מט"ח בבנק לאומי בנס ציונה.

הגב' יוליה אנגלר רכזת חשבונאות ואחראית פעילויות העשרה במגמת חשבונאות מורה את מקצועות החשבונאות ומדע וטכנולוגיה.

יוליה אנגלר בעלת וותק של 27 שנים בהוראה, בוגרת תואר ראשון במנהל עסקים מאוניברסיטת דרבי, בעלת תעודת הוראה ורישיון הוראה קבוע. השתלמה בניהול מלאי ממוחשב, מיומנויות שימוש באינטרנט, תוכנות מחשב יישומיות בחשבונאות, מדע וטכנולוגיה, יזמות עסקית ועוד.

הגב' רחל מיכאלי מורה לחשבונאות וכלכלה אחראית על ליווי אישי ומתן תמיכה לתלמידים בעלי צרכים ייחודיים.

רחל מיכאלי בעלת וותק של 18 שנים בהוראה, בוגרת תואר ראשון במנהל עסקים מאוניברסיטת דרבי, בעלת תעודת הוראה ורישיון הוראה קבוע מטעם המכללה להכשרת מורים להוראת טכנולוגיה (המכללה למנהל). השתלמה בביה"ס "גינת" בקורסים שונים בחשבונאות, חישובים מסחריים, מימון, מיסים בדגש על מס הכנסה, תורת המסחר והמשק, נוהלי עסקים וסחר, מדע וטכנולוגיה בחברה, מיומנויות מחשב ועוד.

צוות המורים בביה"ס מכיר בעובדה כי הטכנולוגיה, על היבטיה השונים מגדירה מחדש את סיטואציות הלמידה וההוראה ומעצבת מחדש את הפריסה והרפרטואר של המקורות הלימודיים וההוראתיים. אנו מאמינים כי על המורים להשתמש שימוש מושכל במקורות מידע שונים, מגוונים, אקטואליים ורב תחומיים.

בנוסף לכך, אין להתעלם מהעובדה כי עולם המתבגרים עשיר בגירויים, ההוראה הקונבנציונאלית המתבססת ברובה על הוראה פרונטאלית של מקצועות שונים, אשר לפחות מנקודת ראותו של התלמיד, אין קשר בניהם, עלולה ליצור חוסר עניין וחוסר מוטיבציה. לדעתנו, באמצעות תכנית זו נוכל להקנות לתלמידים כישורים של לומד עצמאי, בעל שיקול דעת, להנחות ולהדריך את התלמידים ללמידה פעילה המאפשרת לתלמיד לחפש ולקלוט מידע חדש, להתנסות בו ולהפיק ממנו את המרב.

ביה"ס נערך להפעלת התכנית הייחודית הן מבחינת ארגון כוחות ההוראה והן מבחינת המשאבים הדרושים להפעלתה, בהתחשב בדרכי ההוראה הייחודיות לה.

דברים אלו באים לידי ביטוי בישיבות צוות שבועיות (מנהל עסקים וחשבונאות), בישיבות חודשיות בשיתוף הנהלת ביה"ס בהן עוסקים בדיווח, משוב, תחושות הצוות, תגובות הלומדים, קביעת מטרות, הערכת תוצרים, הסקת מסקנות, הערכות, תכנון וכיוצא בזה. ישיבות אלה תמשכנה על מנת לחזור ולבחון את תכנית הלימודים ולהתאימה לנסיבות הבית ספריות, לאוכלוסיית התלמידים המשתנה מידי שנה וכדי להתגבר על אילוצים וקשיים המתעוררים במהלך ההוראה-למידה.

לספריית ביה"ס הוזמנו ספרי העשרה רבים, ביה"ס מנוי לירחונים, רבעונים ושנתונים כגון השנתון הסטטיסטי של הלמ"ס, דוח בנק ישראל ורבים נוספים. לרשות תלמידי המגמה עומדות מעבדות המחשבים המתקדמות של ביה"ס בהן יודרכו הלומדים בחיפוש ושימוש מושכל באינטרנט, בעיבוד הנתונים שנאספו על ידי תוכנות כמו EXCEL והצגתם על ידי תוכנות כמו POWERPOINT, חשבשבת ועוד.

החברה וצרכיה

ראשון לציון היא העיר הרביעית בגודלה בישראל. היא משמשת, בעיקר, כעיר שינה למטרופולין תל אביב וכוללת שטחי מסחר רבים.

לפי נתוני הלמ"ס (ספטמבר 2003) יש בראשל"צ 214,300 תושבים והאוכלוסייה גדלה בקצב גידול שנתי של 1.7%.

לפי נתוני הלמ"ס לדצמבר 2001, העיר מוקמה בדרוג חברתי כלכלי בינוני גבוה (7 מתוך 10), למשל אחוז הזכאים לתעודת בגרות מבין תלמידי כתות י"ב בשנת 2000 עמד על 64.6%, השכר הממוצע של השכירים בראשל"צ בשנת 2000 היה 6,453 ₪ לעומת הממוצע הארצי שעמד על 6,853 ₪. ממוצע החדרים בכל דירה הוא 3.8, בין הגבוהים בארץ, תושבי ראשל"צ מוציאים על צריכת חינוך, תרבות ובידור כ 15% מההוצאה החודשית. השיא הארצי במספר המשפחות המחזיקות במחשב אישי שייך לראשל"צ. (57% מהמשפחות מחזיקות ברשותן מחשב אישי לעומת הממוצע הארצי העומד על 41% בלבד).

הקהילה העסקית בראשון לציון מאופיינת בשלושה פרמטרים עיקריים:

1. סביבה עסקית זמינה ונגישה- עיר "הקניונים".
 2. אזורי תעשייה זעירה.
 3. סביבה אקדמית מחקרית בעלת אוריינטציה קהילתית. (המכללה למנהל, אוניברסיטת דרבי, מכללת אפיק ועוד)
- בתפיסה החינוכית של בית ספרנו אנו מאמינים שעל בוגר להתמצא בכוחות השוק ובדומיננטיות השיקולים הכלכליים. לדעתנו יש חשיבות רבה בקיום קשרי קהילה על מנת ליצור אינטראקציה עם החברה שבסביבתה אנו פועלים ויצירת דינאמיקה של שיתוף פעולה בנינו לבין הקהילה, תוך כדי יישום התכנים השונים הנלמדים במסגרת המגמה.
- על כן נקיים חלק מהלימודים באתרים קהילתיים, מסחריים ומרכזים כלכליים בעיר ראשל"צ כגון בנקים, קניונים, מפעלי תעשייה (בערים קרובות לראשל"צ כמו "תנובה" רחובות, "קוקה קולה" פתח תקווה ועוד), סופר - מרקטים גדולים (1/2 חינוך בחולון או ראשל"צ) ועוד.

מתוך צרכים אלה של התלמידים, של ביה"ס, של צוות המורים ושל הקהילה בה אנו חיים החלטנו לפתח תכנית לימודים ייחודית אשר, לדעתנו, תענה כראוי על הצרכים השונים שמוצגים בטקסט זה לסעיפיו השונים:

1. התכנית מציעה שילוב רציונאלי, מתקדם ועדכני של תכנים לימודיים מדיסציפלינות שונות – כלכלה, מימון, שיווק, חשבונאות ומיומנויות המחשב, הקשורים זה בזה קשר הגיוני ומחייב כפועל יוצא מהמציאות הדינאמית בה אנו חיים.
- שילוב זה עשוי לפתח אצל הלומדים יכולות חשיבה ויישום מפותחות, תוך כדי תחושת שותפות ומעורבות בתהליכים כלכליים ועסקיים בקהילה בה אנו חיים ומחוצה לה.

- תחושת השותפות והמעורבות תסייע, לדעתנו, לטפח את אמונת הלומד בעצמו ותאפשר ללומדים לתפקד טוב יותר בתנאי ההווה והעתיד מבלי לחוש אבודים או מנוכרים.
2. המגמה משלבת לימוד שני מקצועות מוגברים ברמה של 5 יח"ל, מתמטיקה ברמה של 3-5 יח"ל, אנגלית ברמה של 4-5 יח"ל וזאת בנוסף למקצועות החובה. אנו מאמינים כי אפשרות זו עונה על רצונם של תלמידים רבים ללמוד במגמה יוקרתית, ברמה גבוהה, מקצועות שאינם "מדעיים" כדוגמת כימיה או פיזיקה. כמו כן עונה אפשרות זו, על הצורך של הלומד להצליח בהתאם לכישוריו מבלי ליצור תחושות של כישלון, דימוי עצמי נמוך ועוד.
3. בנוסף אפשרות הבחירה והשילוב הייחודי של מנהל עסקים וחשבונאות יסייעו לביה"ס להציע למועמדים לרישום מגמה מעניינת ועדכנית ובכך להגדיל את מספר הנרשמים לביה"ס, במיוחד לאור העובדה כי תלמידים רבים בחטיבות הביניים באזורינו הביעו את התעניינותם ורצונם ללמוד מקצועות אלה במסגרת התיכון.
4. שילוב המקצועות המוגברים במגמה והאפשרות לקבלת תעודה מקצועית בהנהלת חשבונות סוג 2 מטעם משרד העבודה, כמו גם האפשרות להמשיך לימודים ליג', יאפשרו לענות על הצורך של התלמיד בימינו. התלמיד פרגמטי ומצפה מהמערכת הבית ספרית כי תספק עבורו עניין ואקטואליה בצד כלים יישומיים שיאפשרו לו להשתלב בהצלחה, בהמשך דרכו בצבא, באקדמיה ובשוק העבודה. שילוב זה יסייע, כמוכן, לשווק את ביה"ס ובמיוחד מגמה זו בצורה שתשכנע רבים ככל האפשר להירשם לביה"ס.
4. שילוב המקצועות במגמה מאפשר לתלמידים ללמוד, להבין וליישם תכנים שונים מנקודות ראות שונות: החשבונאות הינה שפה עסקית המתבססת על כללים ועקרונות מוגדרים כאמצעי לתקשורת בין אנשי עסקים, ארגונים וחברות. מנהל עסקים וכלכלה משתמש בנתונים ובדוחות הפיננסיים כבסיס לניתוח והבנה של המערכת הארגונית וככלי, הן לקבלת החלטות נכונה והן ככלי לביקורת והפקת לקחים, תוך שימוש בתוכנות מחשב ובמאגרי מידע אלקטרוניים מתקדמים.
- צוות המורים העלה הצעות רבות לבניית תכנית לימודים ייחודית כדי להדגיש את השילוב ההגיוני והיישומי בין המקצועות המוגברים השונים.
- בעזרת תכנית מעניינת וחיונית שתדגיש את התכנים האקטואליים ותקרב את הלומדים לנושאים אקטואליים יונעו התלמידים להבין את הפעילות הכלכלית והעסקית. תכנית זו עתידה לעודד את הלומדים להשתלב בצורה נכונה בעולם הכלכלי והעסקי בהמשך דרכם. תכנית זו היא תוצאה של הפקת לקחים ושל שיחות רבות עם תלמידים רבים שלמדו את תכנית הלימודים במנהל עסקים של הגב' קרני שגב.
- לאחר לבטים רבים החלטנו להדגיש שני נושאים מרכזיים:
- הראשון- מהפכת המידע והשפעתה על אופי ניהול הארגון, תוך כדי שימת דגש על השינויים המהותיים שיצרה מהפכה זו במשאבי האנוש הנדרשים לארגון.
- השני- לשים דגש על תכנים במימון ובעיקר להוסיף ולהרחיב נושא מרכזי- תמחיר.
- החברה בת זמננו מאופיינת בתמורות רבות, מהירות ומרחיקות לכת. תמורות אלו מגדילות את אי הוודאות בה פועלים ארגונים שונים ובמיוחד ארגונים עסקיים. תנאי הכרחי להתמודדות מוצלחת עם אי הוודאות הוא שליטה במידע ונגישות אליו בכל עת בה הוא נדרש לארגון.
- היכולת להשיג מידע בעל ערך בכמות, באיכות ובזמינות הנדרשים כיום ולהשתמש בו ליצירת יתרונות על פני מתחרים ויריבים- מותנית במידה מכרעת בשימוש בטכנולוגיות המידע החדשניות: תקשורת ממוחשבת- תקשוב.
- עידן התקשוב מאפשר לאגור כמויות עצומות של נתונים, לעבד אותם במהירות מסחררת ולהעבירם באופן מידי מכל נקודה לכל נקודה ברחבי תבל, באמצעות רשתות תקשורת. המחשבים ואמצעי התקשורת האלקטרוניים מאמצים את המשתמש לרכוש ידע רב יותר מבעבר כדי למצוא את מלוא האפשרויות הגלומות בהם.
- לכן, רוב הארגונים יאלצו, במוקדם או במאוחר, להתקין ולהפעיל את מערכות התקשוב החדשות ולהתחבר לרשתות התקשורת כדי לקיים יחסי גומלין עם הגורמים השונים בסביבה.
- למגמה זו מספר ביטויים בולטים:
1. נחיצותם של מומחים בתחומי התקשוב והולכת וגוברת.
 2. גידול מתמשך במספר העובדים המועסקים בכל ארגון שעבודתם מתמקדת בפיתוח, הפעלתן ותחזוקתן של טכנולוגיות המידע החדשניות.
 3. עליה מצטברת ברמות השכר ובהטבות הנלוות של עובדי התקשוב למיניהם.

4. גידול משמעותי בתקציבים המיועדים לנושא התקשוב.
5. עוצמה גוברת של היחידות בארגון המטפלות במידע ובתקשורת כתוצאה מהתלות התפקודית של שאר היחידות ושל מנהליהן בשירותים אלה.
6. ההשקעה בהון האנושי גדלה, במקביל נוצר צורך להגדלת פריון העבודה והנעת עובדים בדרכים שונות.
7. הביקוש להון אנושי מיומן, איכותי ובעל השכלה גבוהה גדל.
8. הביקוש לעובדים חסרי השכלה או בעלי חוסר כישורים מתאימים, קטן- נוצרת אבטלה מבנית.
9. שינויים אלו יוצרים שינויים מהותיים בשוק העבודה, במבנה השכר ובתמריצים החומריים והלא חומריים הניתנים לעובד.
10. מהפכת המידע, הטכנולוגיה וההתמחות הם שיובילו את האנושות בשנים הקרובות ויהוו את המנוף לצמיחה כלכלית.

תמחיר הינו ספק מידע לגבי עלויות, במסגרתו מתבצע ניתוח כמותי של גורמי היצור המשתתפים בתהליך היצור. נודעת לו חשיבות רבה לצורך איסוף מידע על עלויות, ככלי בקרה וככלי לתכנון וקבלת החלטות.

בכלכלה המתפתחת של העולם המערבי מתמקד נושא התמחיר במסירת מידע כספי המסייע למנהלי חברות בקבלת החלטות. מידע זה נדרש, בין היתר, לקביעת מחירים, להשקעות במחקר ופיתוח או בציוד, בהערכת ביצוע של אנשים, תקציב מחלקות או מערכות וכיו"ב.

במסגרת התפיסה הרעיונית של התכנית נראה לנו כי מן הראוי לשים דגש על למידה וחשיבה מורכבת ופרגמטית. במנהל העסקים מתקבלות החלטות בתחומי השיווק, הייצור, המימון וכל יתר התחומים בהם עוסק הארגון.

בנושאים רבים, אך לדעתנו, בעיקר בנושא התמחיר נדרשים תלמידים ללמוד, להבין, לקשר וליישם תכנים לימודיים שנלמדו במסגרות שונות וביחידות לימוד שונות. לדוגמא:

1. תמחיר עוסק ברישום, מיון, ניתוח ודיווח של עלויות הייצור. מטרת התמחיר הן- קביעת עלות היצור ליחידה, תכנוני כדאיות, תכנון היקף היצור וקביעת המחיר ליחידה. נושאים אילו מתקשרים היטב לנושאים רבים הנלמדים **בכלכלה** כגון: ביקוש, היצע, גמישות הביקוש, גמישות ההיצע, שיווי משקל, תחרות מושלמת לעומת תחרות מוגבלת, הפרטה, סחר בינלאומי הנלמד הן **בכלכלה** והן **בחשבונאות** ועוד ומיישמים את הידע שנלמד בצורה תיאורטית בכלכלה.

2. התמחיר המספק מידע לעריכת תקציב מחלקות ומערכות מתקשר ומיישם את נושא התקציב, הנלמד במסגרת לימודי **הכלכלה והחשבונאות** הן ברמה הלאומית- תקציב הממשלה והן ברמה האישית- תקציב המשפחה, הרגלי התצרוכת והחיסכון ועוד.
3. בתמחיר דנים בשיטות שונות לתשלום שכר עבודה. תחום זה מיישם את נושא המשכורת הנלמד בהרחבה במקצוע **חשבונאות** ואת נושא שוק העבודה ושיטות שונות לתשלום שכר עבודה, ונושאים נוספים כגון הכנסה, תצרוכת וחיסכון, הכנסה לאומית, תצרוכת פרטית, דוח מקורות ושימושים, עקומת התמורה ועוד, הנלמדים בהרחבה במקצוע **כלכלה**.

4. נושא הוצאות סוציאליות נידון גם הוא בתמחיר. נושא זה מקשר בין נושאים שונים הנלמדים, בנפרד, מנקודות ראות שונות, הן **בכלכלה** בנושאים: משפחה, אי שוויון כלכלי והוצאות ממשלה לשירותים חברתיים והן **בחשבונאות** בנושאים: משכורת והוצאות נלוות לשכר.

5. שיטות שונות להמחרה נסקרות בתמחיר. השיטה הנבחרת על ידי הפירמה עשויה להשפיע על גודל הרווח המוצג בח"ן רווח והפסד ובהתאמה ליצור השלכות על דוח יעוד רווחים, מאזן הפירמה, יציבות הפירמה, מחיר מניית הפירמה בבורסה, קבלת החלטות של משקיעים קיימים ומשקיעים פוטנציאליים, קבלת החלטות ניהולית בפירמה ועוד. חלק מנושאים אילו נלמדים **בכלכלה**, חלקם ב **במימון** וחלקם **בחשבונאות**.

כאמור, צוות הכותבים התלבט רבות מהו הנושא המרכזי שיבחר על מנת להוביל את תכנית הלימודים. נושאים רבים הועלו, אך לאחר שנלקחו בחשבון הצרכים השונים, הן של הלומדים, הן של צוות המורים והן של ביה"ס, לצד המטרות המרכזיות אותן אנו מקווים להשיג, הוחלט לבחור בנושא מהפכת המידע והשפעתה על אופי ניהול הארגון ובנושא התמחיר.

נקודות ההשקפה המרכזיות שבין התכנית הייחודית לבין כלכלה וחשבונאות הן:

חשבוונאות	כלכלה	מנהל עסקים
1. הגופים הכלכליים במשק	פירמות, סוגי פירמות	הפירמה ומטרותיה, המבנה הארגוני של הפירמה, צורות התארגנות עסקיות
2. אמצעי תשלום	אמצעי תשלום	אמצעי תשלום ודרכי גיוס הון
3. מערכת הבנקים	כסף ומערכת הבנקים	דרכי גיוס הון
4. דוחות כספיים	דוחות כספיים של הפירמה	דוחות כספיים של הפירמה, ניתוח דוחות פיננסיים
5. מסים	מסים, אי שוויון כלכלי, הרגלי תצרוכת וחיסכון, חלוקת נטל המס בין היצרן לצרכן, השפעת הכנסות הממשלה ממסים בהתאם לגמישות הביקוש למוצר	הקשר בין מסים לדוחות הפיננסיים, ההשפעה על נתוני רווחיות של הפירמה ועל ערך עתידי וערך נוכחי.
6. משכורת ושכר עבודה	שוק העבודה, דרכים שונות לתשלום שכר עבודה	תמחיר- שיטות שונות לתשלום שכר, בסיסי העמסה שונים, השפעת שינויים בשכר עבודה והוצאות נלוות על הרווח התפעולי, הרווח הנקי, יחסי רווחיות. הנעת עובדים- תגמולים חומריים.
7. ניהול חשבוונות ממוחשב	שיפורים טכנולוגיים	מהפכת המידע
8. סחר חוץ	סחר חוץ, שוק מט"ח, מאזן התשלומים	אג"ח צמודות מט"ח

תחום הדעת וארגונו

במסגרת מגמת מנהל עסקים ייגשו התלמידים לבחינות בגרות בכל מקצועות החובה, מתמטיקה ברמה של 3-5 יח"ל ואנגלית ברמה של 4-5 יח"ל. מנהל עסקים 5 יח"ל בדגש על תמחיר ו 5 יח"ל חשבוונאות.

על מנת לחלק את עומס בחינות הבגרות על פני שלוש שנות הלימוד בתיכון ולהשיג את המטרות הרצויות בהתאם לגיל הלומדים, בשביל ליצור את הרצף ההגיוני והיישומי בין המקצועות השונים וכדי להוביל את התלמידים להצלחה מקסימאלית החלטנו לבצע את החלוקה הבאה:

כיתה	מקצועות מגמה	בחינות בגרות
י'	*מנהל עסקים – מבוא, מהפכת המידע והשפעתה כלכלה (1 יח"ל מתוך 2) יסודות החשבוונאות א' מדע וטכנולוגיה	- - 1 יח"ל בגרות 1 יח"ל בגרות
יא'	כלכלה (1 יח"ל מתוך 2) חשבוונאות (1 יח"ל מתוך 5) מנהל עסקים (1 יח"ל מתוך 2)	2 יח"ל בגרות 1 יח"ל בגרות -
יב'	חשבוונאות מתקדמת (2 יח"ל מתוך 5) ניהול חשבוונאות ממוחשב- פרויקט גמר (2 יח"ל מתוך 5 יח"ל) מנהל עסקים (1 יח"ל מתוך 2) פרויקט גמר במדעי החברה- כלכלה ו/או מנהל עסקים (1 יח"ל)	2 יח"ל בגרות 2 יח"ל פרויקט בגרות 2 יח"ל בגרות 1 יח"ל פרויקט בגרות

*במקצוע מנהל עסקים אנו מציעים כי בכיתה י' יקבלו התלמידים כ 20 שעות שיכללו, בן השאר, מבוא למנהל עסקים, מבוא לחשיבה ניהולית, מושגי יסוד, פריסת המקצוע, הרציונאל, בחירת ההדגשים ועוד.

בשונה ממקצועות לימוד אחרים, מסתבר כי לתלמידים אשליית ידע בנוגע לתחום הדעת מנהל עסקים. בקרב התלמידים קיימת תפיסה עממית מוטעה באשר לתכני הלימוד במקצוע מנהל עסקים, המבוא נועד להבהיר, להסביר וליצור עניין וסקרנות לעתיד לבוא. בנוסף, ילמדו התלמידים את נושא מהפכת המידע והשפעתה על אופי ניהול הארגון, משאבי האנוש ועוד.

בכיתה י' נלמדים המקצועות כלכלה, יסודות החשבונאות ומדע וטכנולוגיה במקביל, כל אחד בהקצאת השעות הייחודית לו.

מקצוע מדע וטכנולוגיה, הנלמד במקביל לנושא מהפכת המידע והשפעתה על אופי ניהול הארגון בדגש משאבי האנוש בארגון, עוסק בנושאים כגון: טכנולוגיה ומדע, תהליכי תיכון ויצור, מחשבים, תקשורת ומידענות.

לכן, מקצוע מדע וטכנולוגיה משמש כהשלמה והעמקה הן לתכנים הנלמדים במנהל עסקים והן לתכנים הנלמדים בכלכלה.

בכיתה יא' ילמדו נושאים שונים בשיווק (כמפורט בהמשך) ומבוא למימון - כ 80 ש"ש ובכיתה י"ב ילמדו שאר הנושאים במימון - כ 80 ש"ש.

הן בכיתה יא' והן בכיתה י"ב תלווה הלמידה - הוראה בכיתה בסיוורים לימודיים בהתאם לתכנים שנלמדו בכיתה כמו סיום בבוסה, בבנק ישראל, מוזיאון המיסים, התאחדות התעשיינים, מפעלים נוספים ועוד, בהתאם לאילוצים כספיים ופעילויות העשרה בית ספריות נוספות. (ראה נספח מס' 3)

סדר הוראת הנושאים בתכנית הוא:

1. מהפכת המידע והשפעתה על אופי ניהול הארגון, משאבי האנוש, שוק העבודה וסיכויי הצמיחה של המשק – בכיתה י'.
2. שיווק - בכיתה יא'.
3. מימון בדגש תמחיר - סוף כיתה יא' וכיתה י"ב.

הסיבות לסדר שנבחר לעיל הן:

1. הפירמה היא התארגנות עסקית המשתמשת בגורמי יצור על מנת לייצר סחורות ושירותים במטרה להגיע למקסימום רווח. לכן, בחרנו להתחיל בהוראת מהפכת המידע והשפעתה על הערכות הארגון ובעיקר על ההון האנושי הנדרש לארגון. ההכרה בחשיבות ההשקעה בהון האנושי, היא למעשה ההכרה באדם העובד ובכישוריו כמשאב החשוב והיקר ביותר של הארגון. לאחר גיוס גורמי היצור, הפירמה מקבלת החלטות איזה סוגי מוצרים לייצר, באיזה פלחי שוק להתמקד, באיזו אסטרטגיה לשווק את מוצריה, איזה מחיר לקבוע למוצריה, איד, מתי והיכן לפרסם ועוד. לכן, הנושא הנלמד השני הוא נושא השיווק. לכל אורך התהליך צריכה הפירמה לגייס הון, לנהל רישום חשבונאי שוטף, להכין דוחות פיננסיים, לקבל החלטות על סמך ניתוח דוחות אילו והחשוב מכל, למקסם רווחים. לכן, הנושא האחרון הוא נושא המימון בדגש תמחיר.
2. שילוב המקצועות במגמה והרצון לאפשר לתלמידים ללמוד, להבין וליישם תכנים שונים מנקודות ראות שונות, היווה אף הוא, מטבע הדברים, שיקול מהותי בסדר הוראת הנושאים. לדוגמה השילוב בן התכנים הנלמדים במנהל עסקים בכיתה י' לתכנים הנלמדים במקצוע מדע וטכנולוגיה או השימוש בנושאים הנלמדים בכיתה י' בכלכלה כגון ביקוש המשמשים בסיס הבנתי טוב יותר לנושאים בשיווק הנלמדים בכיתה יא'. מדיניות מוניטארית, שער ריבית ושוק הכסף הנלמדים במסגרת מקצוע כלכלה בכיתה יא' מהווים בסיס לנושאים: הוצאות מימון בדוח רווח והפסד, ריבית, ריבית דריבית, ערך עתידי וערך נוכחי הנלמדים במקצוע מימון בכיתה י"ב ועוד. זו, למעשה אסטרטגית לימוד והוראה בצורת מושג מתפתח מהקל לכבד, מהפשוט למורכב ובעיקר מראה חד תחומית לראיה רב תחומית ובן תחומית.
3. לדעתנו, רמת ההבנה ויכולת היישום הנדרשת מהתלמידים במימון גבוהה יותר מאשר בשיווק. אי לכך, על בסיס התכנים שנלמדו בכלכלה, בחשבונאות, ובשיווק בכיתות י' ויא' יפתחו התלמידים כישורי חשיבה ויכולות ניתוח, השוואה, יישום וקישור גבוהות יותר הנדרשות בלימוד התכנים במימון ובראשם נושא התמחיר. יש להדגיש כי בכל תהליך ההוראה - למידה יושם דגש רב על האקטואליה בלמידה דהיינו יעשה שימוש במאגרי מידע שונים על מנת לתרום להרחבת הידע וההבנה בחומר הנלמד.

אקדמיזציה - מה הלאה?

לאחר שנהיה בטוחים בהטמעת הוראת מנהל עסקים בבית הספר, היעד הבא הוא תחילתו של תהליך אקדמיזציה של התלמידים.

אחד היעדים שהוגדרו על ידי ראש העיר, מר מאיר ניצן, כיעד עירוני-חינוכי הוא: כ 10% מהתלמידים ילמדו באקדמיה לפני גיוסם (אל"צ- אקדמיה לפני צבא)

המכללה למנהל בראשון לציון, מזמנת אפשרות של שיתוף פעולה: השמתם של תלמידי מגמת מנהל עסקים במספר קורסים אקדמאים כתחילתו של תהליך אקדמי.

תכנית הלימודים

התכנית כוללת 2 יח"ל (180 ש"ש), המתפרסות על פני שלוש שנות לימוד (כיתה י'- י"ב).

כיתה י' פרוט נושאים

נושא	מספר שעות	מטרות
1. מבוא	1	1. הלומדים יכירו את תחום הדעת מנהל עסקים 2. הלומדים יכירו את סדר הוראת הנושאים הנבחרים 3. הלומדים יכירו את מבנה המגמה ומבנה תכנית הלימודים
2. ניהול 2.1 הגדרות לניהול 2.2 חשיבות הניהול	1	1. הלומדים יכירו הגדרות שונות לניהול 2. הלומדים יבינו את חשיבות הניהול 3. הלומדים יכירו את תחומי הניהול המרכזיים.
3. מהפכת המידע-מבוא	1	1. הלומדים יבינו מהי מהפכת המידע. 2. הלומדים יכירו את התפתחות מהפכת המידע 3. הלומדים יבינו מהי השפעת מהפכת המידע על תחומים שונים : בטכנולוגיה, בחברה, על הגלובליזציה ועוד
4. עידן התקשוב בארגונים והשפעתו על אופי ניהול הארגון	2	1. הלומדים יכירו את מבנה מערכת המידע 2. הלומדים יבינו מהי חשיבות התקשוב בארגונים 3. הלומדים יכירו את השפעת התקשוב על היחידות השונות הפועלות בארגון 4. הלומדים יכירו את הביטויים הבולטים של מהפכת המידע על החשיבה הניהולית, על הערכות הארגון ועל השינויים בכוח העבודה בארגון.
5. גורמי היצור בפירמה-ההון האנושי 5.1 משאבי אנוש 5.2 הקשר בן הון אנושי לצמיחת הפירמה 5.3 הקשר בן הון אנושי לצמיחה כלכלית	3	1. הלומדים יכירו את תחום משאבי האנוש 2. הלומדים יבינו את חשיבות המשאב האנושי לפירמה ולמשק, במיוחד על רקע מהפכת המידע 3. הלומדים יבינו כיצד השקעה בהון אנושי תורמת להתפתחות הפירמה, עמידה בתחרות, הבהרת תנאי אי הוודאות, הרווחיות ועוד 4. הלומדים יבינו כיצד השקעה בהון אנושי משפיעה על פריון היצור, על היקף היצור במשק ועל רמת החיים
6. שוק העבודה 6.1 ביקוש לעבודה 6.2 היצע העבודה 6.3 תנאים לשוק עבודה משוכלל	1 1 1	1. הלומדים יגדירו מהו שוק עבודה 2. הלומדים יבינו מהם הגורמים המשפיעים על הביקוש לעבודה 3. הלומדים יבינו מהם הגורמים המשפיעים על היצע העבודה 4. הלומדים ידעו לשרטט את שוק העבודה 5. הלומדים יכירו את עקרונות הפעולה של

שוק העבודה כשוק תחרותי משוכלל 6. הלומדים ידעו מהם התנאים הנדרשים לצירת שוק עבודה משוכלל		
1. הלומדים יגדירו מהו שכר עבודה 2. הלומדים יבחינו בין שיטות שונות לתשלום שכר עבודה ויבינו מהם הגורמים המשפיעים על כל שיטת שכר 3. הלומדים ידעו לשרטט שיטות שונות לתשלום שכר עבודה 4. הלומדים יכירו ויבינו את ההבחנה בין שוק עבודה משוכלל לשוק עבודה מוגבל	2	7. שכר עבודה 7.1 שיטות לתשלום שכר עבודה- חריגה מתחרות משוכללת
1. הלומדים יגדירו מהי אבטלה 2. הלומדים יבינו מהם הגורמים היוצרים אבטלה 3. הלומדים יכירו ויבחינו בן סוגים שונים של אבטלה 4. הלומדים יבינו מהו המחיר הכלכלי של אבטלה 5. הלומדים יבינו את השפעת מהפכת המידע על ממדי האבטלה וסוגי האבטלה	2	8. אבטלה 8.1 השפעת מהפכת המידע על ממדי האבטלה 8.2 אבטלה מבנית
1. הלומדים יגדירו את המושג הנעה 2. הלומדים יבינו מהו הצורך בהנעת עובדים 3. הלומדים יכירו בחשיבות ובתרומה של הנעת עובדים לעובד עצמו, לארגון, למשק הכלכלי 4. הלומדים יכירו תיאוריות שונות להנעת עובדים 5. הלומדים יכירו אמצעים שונים להנעת עובדים 6. הלומדים יבחינו בן אמצעים חומריים ולא חומריים להנעת עובדים והשפעת כל אחד מהם על רמת ההנעה	5	9. הנעת עובדים 9.1 תיאוריות להנעת עובדים 9.1.1 תורת הצרכים של מאסלו 9.1.2 תורת ההוגנות של אדמס 9.1.3 תורת המטרה של לוק 9.2 עידודים חומריים להנעת עובדים 9.3 עידודים לא חומריים להנעת עובדים

כיתה יא'- י"ב פרוט נושאים

נושא	מספר שעות	מטרות
10. מבוא לשיווק	1	1. הלומדים יכירו את מבנה המגמה ומבנה תכנית הלימודים. 2. הלומדים יגדירו את המושג שיווק וידעו מהי חשיבות פעולת השיווק.
11. גישות בשיווק 11.1 תפיסת היצור תפיסת המוצר תפיסת המכירות התפיסה השיווקית התפיסה השיווקית- חברתית. 11.2 תועלות מן	5	1. הלומדים יכירו את הגישות השונות. 2. הלומדים יכירו את היתרונות והחסרונות של כל גישה. 3. הלומדים יפתחו יכולת השוואה בין הגישות השונות. 4. הלומדים יישמו את מושגי היסוד והידע שרכשו באמצעות ניתוח מאמרים, קטעי עיתונות נבחרים וכניסה לאתרי אינטרנט של חברות מובילות.

ליישם תפיסה זו. 4. הלומדים יכירו את מגוון מוצרי החברה וידעו לנתח את מצב החברה בהווה ואת סיכוייה בעתיד, בהתאם לתכנים שנלמדו. 5. הלומדים יבינו, יקשרו ויישמו מושגים ותיאוריות שנלמדו כגון: מיצוב, מיתוג, תפקידי האריזה, תמהיל השיווק ועוד במהלך הסיוור ובעקבותיו.	סיכום הסיוור ודוח סיוור.	
1. הלומדים ידעו את המושגים את המושגים- תמהיל מוצרים, קו מוצרים ופרטי מוצר וידעו להבחין בניהם 2. הלומדים ידעו להבחין בין רוחב קו מוצרים לעומק הקו ויבינו את החשיבות של כל אחד מהם לפירמה 3. הלומדים יכירו את אסטרטגיות מתיחת קו הקיימות(מעלה/מטה) ואת היתרונות והחסרונות של כל אחת מהן 4. הלומדים יכירו את השלבים השונים במחזור חיי המוצר 5. הלומדים יכירו את המאפיינים השונים בכל שלב במחזור חיי המוצר 6. הלומדים יקשרו בין מטריצת התיק לבין מחזור חיי המוצר 7. הלומדים יכירו את המושג מיצוב ומשמעותו לפירמה וידונו בסוגים שונים של מיצוב 8. הלומדים יכירו את המושג מיתוג, דרכים למתג וחשיבות המיתוג לפירמה 9. הלומדים יכירו סוגים שונים של מיתוג וידונו ביתרונות ובחסרונות של כל אחד מסוגי המיתוג	2 3 4	16. <u>מדיניות מוצרים</u> 16.1 תמהיל מוצרים- קו מוצרים 16.2 מחזור חיי המוצר 16.3 מיצוב, בידול, מיתוג
1. הלומדים יבינו את משמעות קביעת מחיר נכון וחשיבות המחיר לפירמה והשפעת המחיר על התנהגות הצרכן 2. הלומדים יכירו מטרות המחירה שונות 3. הלומדים יבינו כיצד שינוי בתנאי השוק עשויים להשפיע על שינוי מטרות המחירה 4. הלומדים יכירו שיטות שונות של המחירה 5. הלומדים יבינו מהם השיקולים המנחים את הפירמה בבחירת שיטת המחירה מסוימת	2 2 3 3 3 2	17. <u>מדיניות מחירים</u> 17.1 המחיר משמעותו וחשיבותו 17.2 מטרות המחירה- רווחים, מכירות, הישרדות 17.3 שיטות המחירה- בסיס עלויות, ניתוח ביקוש 17.4 מדיניות מחירים- הנחות, אפליית מחירים, המחירת קו מוצרים, המחירה פסיכולוגית, מספרים לא מעוגלים, טור מחירים, המחירת יוקרה 17.5 המחירת מוצרים חדשים-גריפה, חדירה
1. הלומדים יכירו את המושג מימון ואת חשיבותו 2. הלומדים יכירו את מקורות המימון השונים של הפירמה ואת היתרונות לעומת הסיכונים בכל מקור 3. הלומדים יכירו מטרות שונות של הפירמה וידונו בבעייתיות בהגדרת מטרות הפירמה	5	<u>מימון</u> 18. <u>הפירמה ומטרותיה</u> השגת רווח מרבי- מגבלות המטרה העלאת ערך הפירמה תועלת המנהלים

גידול, צמיחה, הישרדות		
1. הלומדים ידעו להגדיר סוגי התארגנויות שונים 2. הלומדים ישוו בין סוגים שונים של התארגנות על פי קריטריונים מוגדרים	5	19. <u>המבנה הארגוני של הפירמה</u> 19.1 האספקט הניהולי 19.2 האספקט המשפטי- צורות התארגנויות עסקיות : פירמה פרטית, שותפות, חברה מוגבלת במניות, חברה ציבורית בע"מ
1. הלומדים יכירו את דרכי גיוס ההון השונות של הפירמה 2. הלומדים יבינו את המשמעות השונה של דרכי גיוס ההון השונות לפירמה 3. הלומדים ישוו בין סוגי ניירות הערך השונים על פי קריטריונים מוגדרים 4. הלומדים יכירו שיטות חישוב שונות למדידת השינוי בשווי ני"ע השונים 5. הלומדים יישמו את המושגים ושיטות החישוב השונות באמצעות תרגול	1 4 4 1	20. <u>דרכי גיוס הון</u> 20.1 הפירמה- רשום, מונפק, נפרע 20.2 סוגי מניות- רגילה, בכורה, צוברת מניות שאינן נסחרות בבורסה-יסוד הנהלה אופציות 20.3 אג"ח ערך ראלי ונומינלי של אג"ח סוגי אג"ח- צמודות מדד, צמודות מט"ח, המירות במניות הבדלים בין אג"ח למניות
1. הלומדים יבינו את משמעות גיוס ההון בבורסה לפעילות העסקית של הפירמה ולפעילות הכלכלית של המשק 2. הלומדים יכירו שיטות מסחר שונות בבורסה 3. הלומדים י בחי נו בין השוק הראשוני לשוק המשני	1	21. <u>שוק ההון</u> שוק ניירות הערך שיטות מסחר שונות השוק הראשוני והשוק המשני
1. הלומדים יבינו וידעו להגדיר מהו נייר ערך. 2. הלומדים יבינו את משמעות גיוס ההון בבורסה לפעילות העסקית של הפירמה ולפעילות	1 ש"ח הכנה לסיור 2 ש"ח סיור 1 ש"ח דיון,	21. א. סיור בבורסה

מסקנות, סיכום הסיור ודוח סיור	הכלכלית במשק. 3. הלומדים יכירו סוגים שונים של נ"ייע. 4. הלומדים יכירו שיטות מסחר שונות בבורסה	
22. הדוחות הכספיים של הפירמה 22.1 מאזן כללי הרישום במאזן 22.2 דוח רווח והפסד 22.3 דוח ייעוד רווחים הקשר בין דוח רווח והפסד, דוח ייעוד רווחים ומאזן הפירמה	3 3 2 3	1. הלומדים יכירו את מבנה המאזן וכללי הרישום בו 2. הלומדים יתרגלו בניית מאזן 3. הלומדים יכירו את מבנה דוח רווח והפסד 4. הלומדים יתרגלו בניית דוח רווח והפסד 5. הלומדים יכירו מבנה דוח ייעוד רווחים 6. הלומדים יתרגלו בניית דוח ייעוד רווחים 7. הלומדים ידעו ויתרגלו בניית דוח רווח והפסד, דוח ייעוד רווחים ומאזן פירמה כחטיבה אחת 8. הלומדים יבינו את הקשרים וההשפעות ההדדיות של הדוחות זה על זה
23. ניתוח דוחות פיננסים 23.1 יחסי נזילות- יחס מהיר, יחס שוטף 23.2 יחסי מנוף פיננסים- הון עצמי/נכסים הון זר/ נכסים יחסי רווחיות- רווח-למכירות רווח-לנכסים 23.3 יחסי הון מניות 23.4 ניתוחי מגמה- סדרה עתית ניתוחי מגמה לפי דוח רו"ה ניתוחי מגמה לפי יחסים פיננסים	2 3 3 2 4	1. הלומדים יכירו את היחסים השונים, יבחינו בניהם ויבינו את משמעותם 2. הלומדים יתרגלו את היחסים השונים 3. הלומדים יסיקו מסקנות לגבי מצב הפירמה על בסיס ניתוח היחסים השונים 4. הלומדים יכירו שיטות לניתוח מגמה 5. הלומדים יוכלו להעריך שינויים במצב הפירמה על בסיס ניתוחי מגמה שונים

נושא	מספר שעות	מטרות
24. תמחיר 24.1 מבוא 24.2 מיון עלויות- עלויות משתנות, עלויות קבועות, עלויות משתנות וישירות, משתנות ועקיפות, קבועות וישירות, קבועות ועקיפות 24.3 סוגי עלויות- חומרים, עבודה, שיטות לתשלום שכר עבודה, הוצאות סוציאליות, הוצאות עקיפות, מחלקות שרות	2 3 5	24.1.1 הלומדים ידעו להגדיר את המושג תמחיר 24.1.2 הלומדים יבינו את חשיבות התמחיר לחשיבה הניהולית בפירמה 24.1.3 הלומדים יבינו את הקשר בין תמחיר לביקוש והיצע 24.1.4 הלומדים יבינו את הקשר בין תמחיר לדוחות הכספיים של הפירמה 24.2.1 הלומדים יכירו עלויות שונות בפירמה 24.2.2 הלומדים ימיינו עלויות שונות בפירמה הלומדים יציגו באופן גרפי עלויות שונות 24.3.1 הלומדים יכירו סוגי עלויות שונות בפירמה 24.3.2 הלומדים יכירו שיטות שונות לתשלום שכר עבודה 24.3.3 הלומדים ידעו לזהות שיטות שונות לתשלום שכר עבודה בתלוש שכר (משכורת בחשבונאות) 24.3.4 הלומדים יכירו את סוגי ההוצאות הסוציאליות השונות לעובד. 24.3.5 הלומדים יבינו את הקשר בין תשלום הוצאות סוציאליות לסה"כ הוצאות הפירמה והשפעתן על הרווח 24.3.6 הלומדים יבינו את הקשר בין הוצאות סוציאליות לבין

אי שוויון כלכלי, הכנסה, תצרוכת וחסכון 24.4.1 הלומדים ידעו מהו תמחיר הזמנה וידעו לחשב בשיטה זו 24.4.2 הלומדים ידעו באיזה מקרים יש לנקוט בשיטת תמחיר זו 24.4.3 הלומדים יזהו ענפים בהם שיטת תמחיר זו מתאימה 24.5.1 הלומדים יבינו מהי נקודת האיזון 24.5.2 הלומדים ידעו לחשב את נק' האיזון בשיטות שונות 24.5.3 הלומדים ידעו להציג את נק' האיזון בדרך גראפית 24.5.4 הלומדים ידעו לחשב השפעת שינויים במשתנים שונים על נק' האיזון 24.5.5 הלומדים יבינו ויחשבו את הקשר בין נק' האיזון לבין מחיר המוצר 24.5.6 הלומדים ידעו לחשב את נק' הייצור האופטי מלית לפירמה 24.6.1 הלומדים יכירו את המושג תקציב ואת מטרותיו 24.6.2 הלומדים יכירו את תפקידי התקציב 24.6.3 הלומדים יכירו את מבנה התקציב וידעו לערוך תקציב 15.10.4 הלומדים יבינו מהו תקציב מזומנים ואת ההבדלים בינו לבין תזרים מזומנים 15.10.5 הלומדים ישוו בין תקציב הפירמה לתקציב המשפחה ולתקציב הממשלה	5 4 4 5 5 5 1	24.4 תמחיר לפי הזמנה 24.5 נקודת איזון הוצאות קבועות, הוצאות משתנות נק' איזון תפעולית השיטה הגראפית השיטה האלגברית תכנון רווחיות באמצעות נק' איזון השפעת השינוי במחיר ליח' על נק' האיזון השפעת השינוי בהוצאות הקבועות על נק' איזון ניתוח נק' איזון לשם קבלת החלטה על מחיר מנוף תפעולי וסיכון 24.6 תקציב ובקרה
1. הלומדים ידעו להגדיר מהי ריבית ולהציג אותה גראפית בשוק הכסף 2. הלומדים יכירו וידעו להבחין בין סוגים שונים של ריבית\ 3. הלומדים יחשבו סוגי ריבית שונים 4. הלומדים ידעו לנתח את המשמעות הפיננסית לפירמה, הכלכלית ללווה והכלכלית למלווה של סוגי ריבית שונים	4	25. <u>חישובי ריבית</u> ריבית על הלוואות ריבית נומינלית ריבית ריאלית ריבית אפקטיבית
1. הלומדים יכירו את המושגים השונים 2. הלומדים יבחינו בין ערך עתידי לערך נוכחי ויבינו את משמעותם 3. הלומדים ידעו להשתמש בלוחות מקדמי ערך עתידי, ערך עתידי מצטבר, ערך נוכחי, ערך נוכחי מצטבר 4. הלומדים יחשבו ערכים שונים הן באמצעות נוסחאות והן באמצעות הלוחות 5. הלומדים יבינו מהי בדיקת כדאיות השקעות/פרויקטים, חשיבותה לפירמה/לפרט 6. הלומדים ידעו לחשב ולנתח כדאיות השקעות/פרויקטים	4 3 5	26. <u>ניתוחי כדאיות</u> <u>השקעות</u> ערך עתידי ערך נוכחי ניתוח כדאיות השקעות/פרויקטים לפי ע.נ.נ.
	סה"כ 180 ש"ש	

מושגים מרכזיים בתכנית הלימודים

מושג	הגדרה
ניהול	אוסף של פעולות רציונאליות שעל המנהל לנקוט על מנת להפעיל את האמצעים והמשאבים העומדים לרשותו, ביניהם גם משאבי אנוש, לשם השגת מטרות של מקום העבודה בדרך היעילה ביותר
מהפכת מידע	טכנולוגיית המידע- הרשת הכלל עולמית של המחשבים המחוברים ביניהם-אינטרנט. התפשטותן של רשתות תקשורת חובקות תבל ועיתונות אלקטרונית המביאה לשינוי בהרגלי צריכת המידע וכרוכה ביצירתן של תעשיות חדשות המתמחות ביצור המידע, באריזתו ובהובלתו לצרכן.
משאבי אנוש	בני האדם שמייצרים נכסים בעבודתם, משאבי האנוש המיומנים התורמים לתהליך היצור. שם חליפי לעבודה כגורם יצור המייצג השכלה, מיומנות וכושר יישום המרחיבים את כושר ייצור המשק
ניהול משאבי אנוש	תהליך של קבלת החלטות בתחומים שונים הקשורים לגיוסו, מיונו, הכשרתו, פיתוחו, תפעולו ותחזוקתו של כוח האדם בארגון העבודה
צמיחה כלכלית	מצב בו המשק מסוגל לייצר כמות גדולה יותר של מוצרים מכמות המוצרים שייצר בעבר, הרחבת פוטנציאל היצור של המשק
שוק העבודה	תיאור גרפי של הביקוש וההיצע לעובדים
שוק משוכלל	שוק בו המחירים של כל גורמי היצור הנשכרים זהים לכל הפירמות במשק מאותו סוג
תעסוקה מלאה	מצב בו לא קיימים במשק פרטים המבקשים תעסוקה ואינם מצליחים להשיגה
הסכם שכר	חוזה המפרט את תנאי העסקת העובד חוזה אישי: הסכם בן עובד יחיד ומעסיק חוזה קיבוצי: הסכם בן קבוצת עובדים למעסיק או קבוצת מעסיקים
שכר עבודה	התמורה שמקבל העובד בתמורה לעבודתו "מחיר" לעובד או מחיר לשעת/יום עבודה
שכר עבודה מינימום	השכר הנמוך ביותר שהמעביד רשאי לשלם לעובד
הקפאת שכר	שכר עבודה קבוע שלא ניתן לרדת/ לעלות ממנו
אבטלה	מצב בו חלק מגורמי היצור במשק אינם מועסקים
אבטלה חיכוכית	מקורה בגורמים המפריעים לזרימת היצע של כוח עבודה למילוי תפקידים נדרשים כמו מצבים בהם ארגון מחדש של תהליכי העבודה בפירמה, הדורשים הסבה מקצועית של עובדים
אבטלה מבנית	נוצרת כתוצאה מחוסר איזון בן כישוריהם של מחפשי העבודה לבן הכישורים הנדרשים למשרות הפנויות. נגרמת בד"כ משינויים מהותיים במבנה הכלכלי של המשק, בעיקר בטכנולוגיה
הנעה	כוח או דחף הנוצר כאשר צרכים גופניים, נפשיים או חברתיים תובעים את סיפוקם. כוח זה עשוי להוביל להתנהגות תכליתית שמטרתה לספק את הצרכים שהתעוררו ולהחזיר את

האיזון. רצון מצד הפרט להשקיע מאמץ למען השגת מטרות הנראות לו כדאיות	
שיווק	פעילות ניהולית ואנושית שנועדה לספק צרכים ורצונות באמצעות תהליך החליפין
תפיסת היצור	תפיסה המניחה כי צרכנים יעדיפו מוצרים זמינים הנמצאים בהישג ידם הן מבחינת מיקומם והן מבחינת מחירם
תפיסת המוצר	תפיסה המניחה כי צרכנים יעדיפו את המוצרים בעלי האיכות הגבוהה ביותר במחיר נתון
תפיסת המכירות	תפיסה המניחה כי צרכנים ירכשו את מוצרי הפירמה, בהתאם למאמצי הפירמה לעורר את עניינם במוצר
גישה שיווקית	גישה המניחה כי המפתח להצלחת הפירמה נעוץ בקביעת הצרכים והרצונות של שוק המטרה ובהתאמת הארגון לסיפוק רצונות אילו בצורה הטובה והיעילה ביותר ביחס לפירמות המתחרות
תפיסה שיווקית חברתית	גישה שיווקית המתאימה גם לשינויים הסביבתיים המתרחשים ובד בבד עם סיפוק הצרכים והרצונות של שוק המטרה פועלת לקידום מטרות חברתיות
תועלת	סיפוק המוענק לצרכן באמצעות השימוש/רכישת המוצר
תועלת צורה	סיפוק מעשי המתקבל מעצם השימוש במוצר וסיפוק פסיכולוגי הנובע ממערכת הסמלים שהמוצר מעניק
תועלת מקום	סיפוק הנובע מזמינות המוצר לצרכן
תועלת זמן	סיפוק הנובע מיכולת הפרט לצרוך את המוצר במועד הרצוי לו ולא דווקא בסמוך למועד היצור
תועלת בעלות	מעניקה לפרט תחושת קניין מעצם רכישת המוצר והבעלות עליו
תועלת מידע	סיפוק הנובע מהמידע שהמערכת השיווקית תורמת על המגוון, תכונות המוצר ומקום הרכישה. על ידי כך מצמצם הצרכן מאמץ וזמן באיסוף מידע
מדרג הצרכים של מאסלו	מיון הצרכים האנושיים לקבוצות עיקריות ודירוגם בסולם
אסטרטגיה	תכנית פעולה מרכזית שנועדה לסייע לפירמה לממש את היעדים שקבעה
פילוח שוק	חלוקת ציבור הצרכנים לקבוצות הנבדלות זו מזו במאפיינים המסבירים הבדלי התנהגות צרכנית, באמצעות משתנים שהוגדרו למטרה זו
שוק מטרה	פלח שוק בעל פוטנציאל שווק מרבי
שיווק אחיד	הפירמה מציעה תמהיל שיווק אחיד העונה על הצרכים המשותפים של כלל ציבור הצרכנים, תוך כדי התעלמות מהבדלים קיימים בין פלחי שוק
שיווק מבודל	הפירמה מתאימה תמהיל שיווק שונה לכל פלח בנפרד
שיווק מרוכז	הפירמה מרכזת את עיקר מאמציה בפלח שוק אחד במטרה למלא אחר מקסימום צרכי הלקוחות בפלח זה
ניתוח פיננסי	ניתוח היחס בין ההשקעה הכספית הנדרשת לבין כמות המזומנים או הרווחים הצפויים מהשקעה זו

עקומת הניסיון	ניתוח הניסיון המצטבר של הפירמה. פירמה אשר צברה את מרב הניסיון תשא ברמת ההוצאות הנמוכה ביותר ובשיעורי הרווח הגבוהים ביותר
ניתוח פערים	שיטה בה עורכים השוואה בין התרומה המתקבלת מאסטרטגיה קיימת לבין התרומה הפוטנציאלית, העשויה להתקבל מכל אחת מהאסטרטגיות עליהן צריכה הפירמה להחליט
מטריצת התיק	מודל המאפשר למיין מוצרים בארבע קטגוריות. כל קטגוריה מייצגת יחס מסוים בין נתח השוק היחסי של המוצר למתחרה העיקרי ופוטנציאל צמיחת השוק למוצר
תמהיל השיווק	מערך כלי השיווק שהפירמה מפעילה כדי להשיג את יעדיה השיווקיים, כולל ארבעה תמהילי משנה: מוצר, מחיר, מקום וקידום מכירות
מגמה אסטרטגית	דרך פעילות המשתקפת בתמהיל השיווק של הפירמה. מטרתה – צמצום הפעילות, שמירה על הקיים או הרחבה וגידול
מוצר	סחורות, שירותים, רעיונות, האמורים לספק לצרכן מגוון תועלות לסיפוק צרכיו, בתחומים שונים
תמהיל המוצרים	כלל המוצרים המוצעים ע"י הפירמה לרבות קווי המוצרים ופרטי המוצר
קו מוצרים	קבוצת מוצרים בעלי תכונות משותפות
פרטי מוצר	המוצרים הייחודיים הכלולים בכל קו מוצרים
מגוון המוצרים	מספר קווי המוצרים שהפירמה מייצרת
מחזור חיי המוצר	אורך חיי המוצר בשוק מהשלב בו הוא מוצג בשוק (שלב ההצגה) ועד היעלמותו (שלב הדעיכה)
מיתוג	כל מערכת סמני הזיהוי החיצוניים של המוצר המבדלים אותו ממתחריו
מיתוג יצרן	מיתוג שנעשה ע"י היצרן
מיתוג מפיץ	קמעונאי האחראי על המיתוג
מיתוג משפחתי	שיווק כל מוצרי הפירמה תחת שם אחד
מיתוג פרטי מצב בו מוצרי הפירמה מופצים תחת מותגים נפרדים	
מיצוב	מיקומו של המוצר לסוגיו בתודעת הצרכן
מחיר	מדד לערך המוצר על כל מגוון התועלות המופקות ממנו ונלוות אליו
המחירה על בסיס עלויות	מחיר הנקבע על בסיס אומדן הוצאות היצור, ההפצה והתקורה בתוספת אחוז מסוים
המחרת חיקוי	מחיר הנקבע על פי המחיר המקובל בשוק
אפליית מחירים	קביעת מחירים שונים לשווקים שונים או פלחי שוק שונים תוך ניצול הבדלי הביקוש בניהם
המחרת פסיכולוגית	קביעת מחיר המוצר על פי אפקטים פסיכולוגיים
המחרת גריפה	קביעת מחיר גבוה למוצר והקצאת משאבים רבים לקידום מכירות, כדי להבטיח החדרתו לשוק כבר בראשית מחזור חייו. מאפיין מוצרים בעלי רמת בידול גבוהה ביחס לתחליפים הקיימים בשוק או מוצרים בעלי רמת חדשנות גבוהה
המחרת חדירה	מצב בו הפירמה מחדירה מוצר חדש לשוק במחיר נמוך מהמקובל בענף
פירמה	התארגנות לצורך ייצור סחורות ושירותים ומכירתם כאמצעי להשגת רווח
רווח	ההפרש בין הפדיון להוצאות

פירמה בבעלות יחיד	בעל הפירמה מנהל בעצמו את כל עסקי הפירמה
פירמה שותפות	בין 2 עד 10 שותפים הערבים ערבות בלתי מוגבלת לעסקי הפירמה
חברת מניות בע"מ	התארגנות בצורת חברה, נרשמת לפי "פקודת החברות" וע"י כך הופכת לאישיות משפטית נפרדת מהאנשים אשר הפירמה בבעלותם
חברת מניות פרטית בע"מ	מניות החברה מוחזקות בידי המתאגדים בלבד, כחלקם בהון החברה
חברת מניות ציבורית בע"מ	חברה הרשאית לפנות לציבור בהצעה לרכוש מני"ע שהנפיקה
נייר ערך	תעודה חתומה המעידה על התחייבות של מוסד, פירמה, או אדם לשלם כספים למחזיק בנייר הערך, בתנאים שנרשמו על הנייר
מניה	נייר ערך של פירמה, המעיד על כך שהבעלים של ני"ע הוא הבעלים של הפירמה בערך הנקוב של המניה ביחס לכלל הון המניות
דיבידנד	רווחי הפירמה שהפירמה מחליטה לחלק בין בעלי המניות
אגרת חוב	ני"ע של הפירמה, המוכיח כי המחזיק בו הוא נושה של הפירמה בסכום ובתנאים הנקובים באג"ח
הון רשום	סה"כ ההון שהחברה מתכוונת לגייס מהציבור ע"י הפצת מניות ואג"ח
הון מונפק	אותו חלק מההון הרשום שיש לו כבר בעלים, בצורת התחייבויות חוקיות לרשם ני"ע של החברה כאשר יונפקו
הון נפרע	החלק מההון המונפק עליו שולם בפועל
מניות יסוד	אינן נסחרות בבורסה, מופיעות במחיר נמוך ונושאות זכויות יתר לגבי השליטה והניהול בחברה
מניות הנהלה	אינן נסחרות בבורסה. מקנות לבעליהן זכויות ייחודיות בבחירת הנהלת החברה
אופציה	מסמך המקנה זכות רכישת מניות בתקופה נתונה במחיר קבוע מראש
אג"ח צמודת מדד	החברה המנפיקה מתחייבת לשלם בתאריך הפדיון את הקרן עם תוספת ששיעורה תלוי בשינוי במדד המחירים לצרכן + ריבית
אג"ח צמודת מט"ח	אג"ח הנסחרות בשקלים אולם תשלומי הקרן גדלים בהתאם לשיעור העלייה של מחיר יחידת מטבע חוץ שאליו צמודה האגרת לעומת מחירה בעת ההנפקה
אג"ח להמרה	ני"ע המקנה למחזיק בה זכות המרה למניות תוך פרק הזמן המצוין על האג"ח
בורסה	שוק מאורגן למסחר בנכסים סטנדרטים
שוק ראשוני	השוק בו מתבצעות הנפקות חדשות
שוק משני	שוק בו נסחרים ני"ע שהונפקו בעבר
מאזן	מסמך המסכם את מצב הפירמה ברגע מסוים על ידי העמדת הנכסים העומדים לרשות הפירמה מול המקורות לנכסים אלה
נכסים קבועים	נכסי הפירמה המהווים השקעות לטווח ארוך ורכוש שנועד לשרת את הפירמה במשך יותר משנה אחת
נכסים שוטפים	נכסים המיועדים חשרת את הפירמה במשך תקופת זמן קצרה- עד שנה
הון עצמי	הון של בעלי הפירמה ו/או הון מניות ו/או רווחים שלא חולקו

התחייבויות קבועות	מקורות מימון זרים שזמן פירעונם יחול יותר משנה מיום עריכת המאזן
התחייבויות שוטפות	התחייבויות שזמן פירעונם יחול תוך פרק זמן קצר משנה מיום עריכת מאזן הפירמה
דוח רווח והפסד	דוח העוסק בזרמי הכנסות והוצאות שעברו בפירמה בתקופה מסוימת
דוח ייעוד רווחים	מציג את השימוש ברווחי הפירמה ואת יתרות הרווחים שלא חולקו העוברים למאזן
תזרים מזומנים	כל כניסות הכספים במזומן לעומת כל הוצאות הכספים במזומן. משמש ככלי בקרה ותכנון
יחס שוטף	נכסים שוטפים/התחייבויות שוטפות. ככל שהיחס גבוה יותר מצב הנזילות בפירמה טוב יותר
יחס מהיר	נכסים שוטפים-מלאי/התחייבויות שוטפות. בודק את יכולת הפירעון המיידית של הפירמה
יחסי מנוף פיננסי	היחס שבין ההון הזר להון העצמי בפירמה
שולי הרווח במכירות	רווח נקי/ מכירות. בודק את אחוז הרווח הנקי המופק מכל ₪ מכירות
שיעור תשואה על ההון המושקע	רווח נקי/הון עצמי. מדד לביצועי השקעה
סדרה עתית	ניתוח מגמה של דוחות פיננסיים על פני תקופות אחדות לצורך איתור מגמות מסוימות בהתפתחות הפירמה
עלות	כל סכום כספי אשר הושקע בתהליך היצור
עלות משתנה	עלות המשתנה בהתאם לשינויים החלים בהיקף היצור. היחס בין העלות המשתנה להיקף היצור הוא יחס ישר
עלות קבועה	עלות הנותרת ללא שינוי כאשר חלים שינויים בהיקף היצור, בפרק זמן נתון
עלות ישירה	עלות של כל חומר גלם או שירות התורמים ישירות ליצורו של פריט מסוים
עלות עקיפה	עלות התורמת ליצור של יותר ממוצר אחד או יותר ממחלקה אחת במפעל ולא ניתן לשייכו באופן בלעדי למוצר אן מחלקה
תמחיר	שיטת חישוב המשמשת את הנהלת הפירמה בקביעת עלויות יצור ליחידת מוצר או ליחידת יצור כבסיס למדיניות המחירה, קבלת החלטות, תכנון, תקציב ובקרה
תמחיר לפי הזמנה	שיטת תמחיר המקובלת כאשר היצור/השירות אינו מבוצע בצורה סדרתית רציפה אלא כל פרויקט הינו ייחודי ועומד בפני עצמו
תמחיר לפי תהליכים	שיטת המקובלת במפעלים המייצרים יצור המוני מוצר אחד או מספר קטן של מוצרים. תהליך היצור רציף וחוזר על עצמו
נקודת איזון	רמת פעילות, בה סך ההכנסות ישווה לסך ההוצאות. שיטת ניתוח, המאפשרת לקבוע בכל רמה של פעילות עסקית את רמת ההפסד (סיכון), האיזון או הרווח של הפירמה
תמחיר תרומה	שיטה בה זוקפים לפעילות את העלויות הישירות המשתנות בלבד
תמחיר ספיגה	שיטה בה מעמיסים את העלויות העקיפות והקבועות על מחלקות הפירמה והמוצרים בצורה אחידה
תמחיר לפי תקן	שיטה על פיה קובעים מראש, על פי תקנים, את העלות של כל מרכיב. הקבלה שוטפת השוואתית של העלות בפועל עם

העלות התקנית אשר נקבעה מראש, מאפשרת לבחון את שיעור הסטייה מהתקן והאים הסטייה חיובית או שלילית	
ביטוי כמותי של מטרות הארגון והדרכים להשגתן. תכנית. המבטאת בערכים כספים, את הפעילות בפירמה בתקופה הבאה ומשמשת כלי עזר ניהולי המעלה תכנית מוסכמת לפעולות בעתיד	תקציב
מערכת שתפקידה לוודא שהפירמה עומדת בתקנים מסוימים, שומרת על מצב רצוי או תנאים רצויים ומטרתיה הן: תיאום פעילויות בין חלקי הארגון, העברת מידע וקיום רשת תקשורת בארגון, עיבוד והערכה של מידע, קבלת החלטות ועוד	בקרה
הביטוי למחיר הכסף	ריבית
ריבית הנקובה בעת הגדרת תנאי ההלוואה או רכישה בתשלומים	ריבית נומינלית
ריבית המשולמת בפועל, תוך התחשבות במועדי חיוב הריבית ובכל העמלות וההיטלים המתווספים לריבית	ריבית אפקטיבית
ריבית מעבר לעליית המדד	ריבית ריאלית
ערכו של סכום ראשוני המושקע למספר תקופות, בשער ריבית הזהה לכל תקופה והנצבר לקרן בסוף כל תקופה	ערך עתידי
הערך העכשווי של 1 שֶׁ שיתקבל בעתיד או שיש לשלם בעתיד, כעבור מספר תקופות מסוים בשער ריבית מסוים	ערך נוכחי

דרכי הוראה

הדגש הוא על אסטרטגית הוראה גמישה תוך כדי שימוש במגוון שיטות ועזרי הוראה. לדעתנו יש לשלב דרכי הוראה פרונטאליות- קונבנציונאליות וחלופות ייחודיות התורמות להגברת המוטיבציה ותהליך ההטמעה אצל הלומדים. במסגרת זו נשלב:

1. חלק תיאורטי- הוראה פרונטאלית בשילוב דיאלוג ודיון רב משתתפים. לדעתנו תפקידו של המורה מתרכז בתיווך שהוא מתווך בין הלומדים ובין אוצרות הידע בנקודת הזמן בה מתרחש המפגש בין המורה ללומדים.
- בהוראה פרונטאלית אין כוונתנו לשיטה בה המורה נותן הרצאה והלומדים מסכמים את דבריו אלא למצבי הוראה בהם למורה יש מחויבות ואחריות לעמוד מעל תלמידיו ברמת הידע שלו, למצבי הוראה בהם למורה יש שליטה על תהליך החקירה ורכישת הידע בכיתה המורה מכווון את מהלך השיעור, מסקרן ומאתגר את תלמידיו ללא הרף בשיטת הדיאלוג והדיון.
2. חלק מעשי- פתרון תרגילים, בעיקר בקבוצות מעוטות משתתפים. המטרות הן: חלוקת עבודה ואחריות אישית ביצוע משימה בתהליכים הכוללים תלות הדדית אווירית תמיכה, קבלת עזרה ועידוד לשם כך יבנו הקבוצות על בסיס: תלמידים מסייעים- תלמידים מסתייעים. (תל"ת- תלמידים למען תלמידים)
3. ניתוח ידיעות, כתבות ומאמרים אקטואליים מכלי תקשורת נבחרים בעלי זיקה לתכנים הנלמדים.
 - רוב התכנים הנלמדים בתחום הדעת מנהל עסקים הם תכנים אקטואליים ועכשוויים המופיעים, כמעט מדי יום בכלי התקשורת. (תועלות, גישות שיווקיות, פילוח שוק, תמהיל מוצרים, מדיניות מחירים, דרכי גיוס הון, יחסים פיננסיים, ריבית, דוחות כספיים ועוד ועוד..)
 - במסגרת מטרות התכנית מעוניין צוות המגמה לקרב את הלומדים לנושאים אקטואליים ולהניע אותם להשתלב בצורה פעילה ונכונה בעולם העסקי והכלכלי.
 - מהשיעורים הראשונים במנהל עסקים ולכל אורך הוראת התכנית עובד צוות המורים להשגת מטרה זו באמצעות פרויקט, המכונה " פרויקט אקטואליה" (שאף זכה להדים, לפרסום ולתשבחות בעיתונות המקומית).
 - במסגרת הפרויקט נפתח כמעט כל שיעור בכתבה אקטואלית הקשורה לתכנים הנלמדים. בשיעורים הראשונים המורה מציג את הכתבה, מקריא אותה ללומדים, מסביר את המושגים החדשים ויוצר את ההקשר לתכנים הנלמדים.
 - מוקדש זמן על מנת ללמד את הלומדים באילו עיתונים /מוספים לקרוא ובאילו תכניות טלוויזיה מומלץ לצפות, כמו כן מוקדש זמן ללמד את התלמידים כיצד לקרוא/ להעריך/לבקר את הידיעה/כתבה.
 - בחלק גדול מהמקרים ניתוח הכתבות משמש גם בסיס להכנת שיעורי בית.
 - בהמשך מוטלת על התלמידים המשימה לאתר, לנתח ולהציג בפני הכיתה כתבות/ידיעות אקטואליות בהקשר לתכנים הנלמדים בכיתה.
 - על השתתפות בפרויקט זה מתוגמלים התלמידים בדרכי הערכה סופיות באמצעות הערכת מורה.
 - הלמידה בשיטה זו היא למידה אותנטית ותיאורטית בתגובה לשטח: למורה מאגר ידיעות וכתבות שהשימוש בו נבחן בהתייחס לשינויים המהירים בשטח (לדוגמא שינויים בשער הריבית/ שינויים בשערי חליפין/ בהנפקות בבורסה ובכו') מיותר לציין כי מאגר זה מתעדכן וגדל מדי יום הן הודות לתלמידים והן כמובן לאיסוף של צוות המגמה.
4. עבודות (אישיות ו/או קבוצתיות) בנושאים אקטואליים הנגזרים ממקצוע זה – חקר אירועים.

* בכיתה יא' ובכיתה י"ב מקבלים התלמידים בסוף כל אחד מהסמסטרים עבודת הגשה אחת.

העבודה מיישמת את התכנים הלימודיים שנלמדו באותו הסמסטר. שימוש במקורות ובמאגרי מידע, כדוגמת האינטרנט, ספריית ביה"ס, ספריית המכללה למנהל ועוד לצורך ביצוע משימות.
5. עבודות (אישיות ו/או קבוצתיות) בנושאים אקטואליים הנגזרים ממקצוע זה – חקר

אירועים.

*בכיתה יא' ובכיתה י"ב מקבלים התלמידים בסוף כל אחד מהסמסטרים עבודת הגשה אחת.

העבודה מיישמת את התכנים הלימודיים שנלמדו באותו הסמסטר.

6. שימוש במקורות ובמאגרי מידע, כדוגמת האינטרנט, ספריית ביה"ס, ספריית המכללה למנהל ועוד לצורך ביצוע משימות.

7. הזמנת מרצים אורחים כמו: פקיד מס הכנסה- בנושא מערכת המסים בישראל. אתיקה בעסקים- בנושא דילמות מוסריות בעולם העסקי ודרכי התמודדות.

מנהל כלכלה ונכסים של חברת ממך (מסופי מטען וניטול בע"מ) מר פז רביד בנושא תמחור שירותי תעופה.

7. פרזנטציה באמצעות מצגת על ידי תלמיד או קבוצת תלמידים תוך שימוש באקטואליה ובמקורות מידע שונים.

8. סיורים מקצועיים- בורסה, קוקה- קולה, התאחדות התעשיינים, מפעלים, בנק ישראל, מוזיאון המסים,

קניון, רשת שיווק גדולה ועוד. לדעתנו, יש לשלב כשני סיורים בכל שנת לימודים, בהתאם לתכנים הנלמדים בכיתה.

- בכל שנה מתוכננים שני סיורים לימודיים והרצאה אחת. הסיורים וההרצאה אינם קבועים ומשתנים, בהתאם לתגובות הלומדים והפקת לקחים שנערך במסגרת ישיבות הצוות השבועיות של צוות המגמה והחודשיות בשיתוף הנהלת ביה"ס.

- ** מבחינה דידקטית המתודה המלווה את הפעילויות הנ"ל הן:

1. לימוד בניתוח מעמיק של כתבה עיתונאית ברמת תבניות העשויות להועיל לכל כתבה עיתונאית בהמשך.

2. פעילות דומה נעשית גם עם מאמר מדעי.

3. סיורים לימודיים והרצאות מלווים בדף הכנה, צפייה וסיכום. דפים מובנים ובהירים, במקביל להערות ולהארות במהלך הפעילויות מספקים ואינם דורשים שיעורים פרונטאליים.

4. כתיבת עבודה אף היא כרוכה והינה משימה הדורשת, ביחס לקודמתה, תהליך הכנה ממושך יותר. אך, לאחר שיעשה, אין צורך בחזרה עליו לפני כל עבודה. במידת הצורך, עם החזרת העבודות ישנה ישיבה פרטנית עם תלמידים וניתוח העבודה.

מטרות סיור/הרצאה

לדעתנו הלמידה החוץ בית ספרית המתממשת באמצעות הסיור, אם כי גם באמצעות הרצאות אורח, בעלת יתרונות רבים.

1. הלמידה באמצעות הסיור מתבססת על הנלמד בכיתה ובמרבית המקרים מחייבת המשך לימודים בבית, בספרייה ובכיתה.

2. הסיור ממחיש את הנלמד, משמעותי יותר ורלוונטי ללומד ומוסיף תכנים נוספים על הנלמד בכיתה.

3. מאפשר מפגש בלתי אמצעי עם בעלי תפקידים.

4. מפתח כישורים ומיומנויות ייחודיות כמו עריכת תצפית, הפקת מידע, ניתוח מידע, הסקת מסקנות וכו'.

על ביה"ס להיערך לסיורים מבחינה ארגונית ותקציבית. מורי המגמה ילוו את הלומדים בסיורים, יבצעו הכנה קודמת בביה"ס וידריכו חלק מהסיורים, רוב הסיורים יודרכו על ידי מדריכים מומחים מטעם המוסד בו נערך הסיור.

דוח סיור/הרצאה- דוגמא

1. רשום את נושא הסיור/הרצאה והתאריך בו הוא נערך.

2. פרט מהי המטרה/ מטרות הסיור/הרצאה

3. סכם את התוכן ואופי הפעילות בסיור/הרצאה.

4. ענה על השאלות הבאות:

- הלומדים יקבלו רשימת שאלות (בהתאם לסוג הסיור/הרצאה ונושא הסיור/הרצאה) המתייחסות למידע, הבנה, מסקנות, השוואה ויישום.

5. בחר מושג או תופעה שלמדת בשיווק/מימון/תמחיר/כלכלה וכו'...(בהתאם לנושא הסיור/הרצאה)
והסבר אותם תוך התייחסות לתוכן הפעילות בסיור/הרצאה או לממצאים ולמסקנות מהסיור/הרצאה.
6. רשום רשימת מקורות מתאימה לנושא הסיור/הרצאה על פי כללי הרישום המקובלים. (2-3 מקורות)
7. בחר אחד המקורות מהרשימה הביבליוגרפית שהכנת. צלם את המקור (או קטע מתאים ממנו) וצרף אותו לדוח סיור/הרצאה.
8. סמן בעת זוהר את הקטעים שסייעו לך . רשום מה הייתה תרומת מקור מידע זה לעבודתך.
9. פרט. מהי לדעתך מידת ההתאמה בין הפעילות לבין הנושא הנלמד ומידת השגת המטרות.
10. רשום אילו מיומנויות תרגלת בסיור ובהכנת הדוח.
11. מהי התרשמותך ודעתך האישית על הסיור/הרצאה.

דרכי הערכה סופיות

בביה"ס נהוגה שיטה סמסטריאלית בכל סמסטר יחושב הציון בדרך הבאה :

<u>בכיתה י' ובכיתה י"א</u>	
מבחנים ובחנים	60%
עבודות/מצגות	15%
דוחות סיור/הרצאות	15%
הערכת מורה	10%

סה"כ	100%

<u>בכיתה י"ב</u>	
מבחנים	70%
עבודות/מצגות	10%
דוחות סיור/הרצאות	10%
הערכת מורה	10%

סה"כ	100%

- בסיום כיתה י"ב תיערך **בחינת בגרות 2** יח"ל במנהל עסקים.
- הבחינות - תהיינה במבנה בחינת הבגרות.
- מבנה זה הוא מבנה סופי אליו יגיעו הלומדים בהדרגה הן מבחינת אורך הבחינה והן מבחינת היקף החומר לבחינה ומורכבות השאלות.
- היות ואופי ההוראה- למידה בכיתה, מבוסס על קריאה וניתוח כתבות בנושאים אקטואליים, השאלות הגדולות בבחינת הבגרות יכללו ציטוטים וקטעים נבחרים מכתבות אקטואליות ורלוונטיות לתכנים הלימודיים ולמיומנויות הלימודיות הנבדקות בבחינה.
- השאלה הגדולה בבחינת הבגרות תהיה שאלה אינטגרטיבית בהיקף 30% הבודקת את הישגי התלמידים בראייה כוללת של תחום הדעת מנהל עסקים (משאבי אנוש ומהפכת המידע, שיווק, מימון, תמחיר) זאת כמובן בהלימה למשקלם בתכנית.
- מבחן הבגרות ייכתב על פי הכללים המקובלים בפקוח על תכניות לימודים ייחודיות.
- החל מהסמסטר השני בכיתה יא' תהיינה השאלות הגדולות בבחינה שאלות אינטגרטיביות ויכללו תכנים לימודיים הן בנושא מהפכת המידע והשפעתה על אופי ניהול הארגון הן משיווק והן ממימון.
- עבודות/מצגות - התלמידים יקבלו נושא מרכזי לעבודה ורשימת נושאים ספציפיים (כמו : ניתוח דוחות כספיים של פירמה מסוימת, סדרה עיתית של דוחות רוו"ה בפירמה מסוימת, ניתוח השוואתי של יחסי נזילות במספר פירמות, הכנת מודעת פרסום לעיתון של מוצר מסוים וכו')
- על הלומדים להגיע לתוצר הסופי ע"י שאילת שאלות, חיפוש תשובות, קריאת מקורות ביבליוגרפים שונים, איסוף נתונים ועיבודם בדרך בה יבחר כל תלמיד על פי נטיותיו : עבודה עיונית, מצגת או עבודה יצירתית (כתבה לעיתון, פלקט, ציור, פיסול וכו') עבודה יצירתית או מצגת יחויבו בליווי טקסט מודפס הכולל את הדרישות הבאות :
- רקע תיאורטי לנושא העבודה
- תיאור הרעיונות המרכזיים הבאים לביטוי בעבודה היצירתית/מצגת
- הקשר בין הרעיונות המרכזיים בעבודה/מצגת לרקע התיאורטי
- פירוט השיקולים המרכזיים בבחירת דרך ההצגה
- רשימה ביבליוגרפית
- התייחסות אישית לבעיות, דרכי התמודדות, רגשות, מחשבות וכו' העולים במהלך יצירת העבודה ובעקבותיה

מחווה להערכת עבודה עיונית

מבנה העבודה	משקל	קריטריונים
עמוד שער		שם העבודה, תאריך, שם הכותב, שם ביה"ס
תכן עניינים		פירוט ראשי הפרקים לפי סדר הופעתם העבודה ומספרי העמודים
הקדמה אישית		תיכתב בנימה אישית ותבהיר מדוע נבחר הנושא ומה העניין האישי בו, שיקולים ומגבלות במהלך כתיבת העבודה.
מבוא	5%	הצגת נושא העבודה, השאלה העיקרית שהעבודה מיועדת לתת לה מענה וכיצד תחקר השאלה/מהלך העבודה
רקע תיאורטי	30%	סקירה תיאורטית הכוללת מושגים תיאורטיים מתחום הדעת, שימוש בנתונים אמפיריים רלוונטיים, מחקרים עדכניים וכו' יש לשלב בחלק זה לפחות שני מקורות ביבליוגרפים ולהשתמש בהם לפי כללי הציטוט המקובלים
החלק המעשי- החלק האמפירי	10%	הצגת כלי המחקר והנימוקים לשימוש בו, הצגת אוכלוסיית המחקר ונימוקים לבחירתה ותיאור מהלך איסוף הנתונים (לדוגמא: בחרתי בחב' "תנובה" היות והיא אחת מיצרניות המזון הגדולות במשק.....הדוחות הכספיים שלה זמינים באינטרנט...וכו')
הצגת הממצאים	30%	הצגה בסדר הגיוני, שימוש מושכל בתרשימים גרפים וטבלאות, שימוש נכון בממוצעים, סטיית תקן, שכיחות וכד'...
דיון ומסקנות	10%	דיון בממצאים, הסברים לממצאים והסקת מסקנות
סיכום העבודה	5%	הצגה תמציתית של השאלה בה דנה העבודה, הבסיס התיאורטי, הממצאים העיקריים, המסקנות
מקורות	5%	רישום על פי כללי הרישום המקובלים (ספרים, כתבי עת מאמרים וכו') שימוש בשני מקורות ביבליוגרפים לפחות
צורת העבודה	5%	על העבודה להיות מסודרת ואסטטית, הקפדה על איות, עברית תקינה וכו'
סה"כ	100%	

מחווון להערכת עבודה יצירתית/מצגת

מבנה העבודה	משקל	קריטריונים
התוצר	50%	העבודה מושקעת, ניכר מאמץ בהכנתה, מקוריות, העבודה מעבירה את הרעיונות המרכזיים בהם עוסקת העבודה, התוצר משקף אמירה אישית, מיומנות טכנית בביצוע
טקסט מודפס:		
1.רקע תיאורטי לנושא העבודה	20%	סקירה תיאורטית קצרה של נושא העבודה הכוללת מושגים ותיאוריות התחום הדעת, שימוש בשני מקורות ביבליוגרפים בלבד על פי כללי הרישום המקובלים
תיאור הרעיונות המרכזיים בתוצר והקשר בינם לרקע התיאורטי	10%	תיאור הרעיונות המרכזיים, הקשר לשאלה בה עוסקת העבודה וכיצד התוצר מתאר ועונה על שאלה זו
פירוט השיקולים המרכזיים בבחירת דרך ההצגה	10%	
רשימה ביבליוגרפית	5%	רישום על פי כללי הרישום המקובלים
התייחסות אישית	5%	תכתב בנימה אישית ותכלול שיקולים בבחירת הנושא, בבחירת דרך ההצגה, בעיות שהתעוררו במהלך העבודה, דרכי התמודדות וכו'
סה"כ	100%	

סיורים/הרצאות - כאמור, אנו ממליצים על כשניים עד שלושה סיורים/הרצאות בכל שנת לימודים. נושא הסיור/הרצאה יבחר בהקשר לתכנים הנלמדים בכיתה, רמת הכיתה, הגיוון והאתגר בתוכן ובאופי הפעילות בסיור/הרצאה והיכולת של הסיור/הרצאה להוות בסיס להמשך הלמידה בכיתה.

- [דוח סיור/הרצאה מופיע בדרכי ההוראה בתכנית]
- ראה נספח מס' 4
- לכל סיור/ הרצאה יינתן דוח שונה ובהתאם לכך מחווון מדורג שונה

דוגמה למחווון להערכת דוח סיור במרכז המבקרים תנובה

קריטריונים/סטנדרטים	10	8	6	נכשל
איסוף כתבות	8 כתבות	6 כתבות	4 כתבות	פחות מ 4 כתבות
הצגת הכתבות, מירקור(הדגשת) ורישום ביבליוגרפי	מירקור המושגים והקטעים המשמעותיים והרלוונטיים ביותר רישום	מירקור חלק גדול מהמושגים והקטעים המשמעותיים והרלוונטיים ביותר רישום	מירקור חלק קטן מהמושגים והקטעים המשמעותיים ביותר רישום ביבליוגרפי חלקי ולא	מירקור קטעים ומושגים שאינם משמעותיים ו/או לא רלוונטיים.

אין רישום ביבליוגראפי ו/או רישום לא תקין	תקין	ביבליוגראפי חלקי ותקין	ביבליוגראפי מלא ותקין	
פחות מ-6 משתני רקע	6 משתני רקע	8 משתני רקע	10 משתני רקע לפחות	רקע על החברה- אינפורמציה מלאה ומבוססת
פחות מ-6 מושגים הגדרה אינה ניהולית/ כלכלית או מילונית	6 מושגים הגדרה מילונית	8 מושגים כל המושגים מוגדרים הגדרה ניהולית/כלכלית	10 מושגים כל המושגים מוגדרים הגדרה ניהולית/כלכלית	מושגים והגדרתם
פחות מ-18 נקודות	18 נקודות	24 נקודות	30 נקודות	שאלה א'
פחות מ-18 נקודות	18 נקודות	24 נקודות	30 נקודות	שאלה ב'